

Атаманюк Р.Ф., Атаманюк Е.А.

СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Навчальний посібник

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

**Львів
«Новий Світ-2000»
2020**

УДК
ББК

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу видавництва заборонено.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Рецензенти:

Макарова О.В., д-р екон. наук, Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України;

Петенко І. В., д-р екон. наук, професор, Донецький державний університет управління;

Баланда А. Л., д-р екон. наук, професор, Національна академія Служби Безпеки України.

ISBN 978-966-418-206-2

Атаманюк Р.Ф., Атаманюк Е.А.

Соціальна економіка: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2020. – 203[1] с.

Навчальний посібник підготовлено у відповідності до вимог Освітньо-професійної програми підготовки фахівців галузі знань 0305 – Економіка та підприємництво напряму підготовки 6.030505 «Управління персоналом і економіка праці» та 6.030508 «Фінанси і кредит».

Матеріал посібника поєднує базові положення та методологічні основи функціонування соціальної сфери та її галузей, зокрема житлово-комунального господарства, освіти, охорони здоров'я та культури. В посібнику викладено засади фінансування та управління соціальною сферою. Питання для самопідготовки, наведені після кожного розділу, дозволять забезпечити більш ефективне опрацювання студентом навчального матеріалу у процесі самостійної роботи, сприятимуть формуванню практичних прийомів і навичок логічного мислення.

Навчальний посібник спрямований на студентів та може бути використаний фахівцями установ та підприємств соціальної сфери.

ISBN 978-966-418-206-2

© Атаманюк Р.Ф., Атаманюк Е.А., 2020
© «Новий Світ-2000», 2020

Зміст

Передмова	5
Розділ 1. Теоретико-методологічні аспекти соціальної сфери	7
1.1. Передумови функціонування соціальної сфери	7
1.2. Соціальні стандарти та їх роль у розвитку соціальної сфери	18
1.3. Соціальна економіка як науково-практична сфера діяльності	28
Питання для самопідготовки.....	37
Основна література.....	37
Розділ 2. Державне управління соціально сферою	39
2.1. Роль держави в управлінні соціальною сферою.....	39
2.2. Соціальна відповідальність державних органів влади	47
2.3. Державне регулювання відносин у соціально-трудовій сфері.....	54
Питання для самопідготовки.....	61
Основна література.....	62
Розділ 3. Фінансування соціальної сфери.....	64
3.1. Характеристика національної фінансової системи	64
3.2. Розподіл витрат у сфері соціального забезпечення.....	69
3.3. Основні напрями бюджетної політики в соціальній сфері.....	76
Питання для самопідготовки.....	79
Основна література.....	80
Розділ 4. Житлово-комунальне господарство	81
4.1. Особливості функціонування та управління житлово-комунальним господарством	81
4.2. Реформування житлово-комунального господарства	88
4.3. Ефективність реалізації реформи ЖКГ.....	96
4.4. Єдиний підхід до формування тарифів на житлово-комунальні послуги	100
Питання для самопідготовки	112
Основна література.....	113
Розділ 5. Освіта	116
5.1. Стан та передумови змін в освіті.....	116
5.2. Фінансові ресурси закладів освіти	120
5.3. Управління системою освіти	131
Питання для самопідготовки.....	147
Основна література	147
Розділ 6. Охорона здоров'я	149
6.1. Особливості функціонування охорони здоров'я	149
6.2. Фінансування охорони здоров'я.....	158
6.3. Медичне страхування.....	164

6.4. Ресурси медичних закладів та їх використання.	
Оцінка ефективності роботи	
лікувально-профілактичних закладів	169
Питання для самопідготовки	177
Основна література.....	177
Розділ 7. Культура	180
7.1. Теоретичні основи економічної діяльності у сфері культури	180
7.2. Державне регулювання культури і мистецтва	186
7.3. Показники соціальних та економічних умов	
функціонування культури	193
Питання для самопідготовки	196
Основна література.....	196
Іменний покажчик.....	199
Термінологічний словник.....	200

Передмова

Загальнонаціональний розвиток України відбувається у складних, хаотичних і непередбачуваних умовах, під впливом реструктуризації соціально-трудових відносин, зокрема в тих сферах народного господарства, які вважаються пріоритетними стосовно створення суспільно корисного продукту. Це вимагає від держави і суспільства підготовки високоякісних фахівців, спроможних швидко орієнтуватися в умовах жорсткої конкуренції.

Сучасні фахівці економічного профілю повинні вміти реально оцінювати соціально-економічну ситуацію в країні на різних рівнях та етапах її розвитку (в державі, регіоні, місті чи на підприємстві) та володіти достатніми знаннями для обґрунтування дієвих заходів щодо поліпшення цієї ситуації.

Навчальна дисципліна «Соціальна економіка» призначена для вивчення особливостей функціонування і розвитку економіки соціальної сфери суспільства.

Метою дисципліни «Соціальна економіка» є формування у студентів системи знань про економіку соціальної сфери, механізм ринкового, державного та колективно-договірного регулювання соціально-трудових відносин та набуття вмінь і навичок практичного застосування отриманих знань.

«Соціальна економіка» як початкова дисципліна призначена для вивчення особливостей функціонування і розвитку економіки соціальної сфери суспільства та акумулює теоретико-методологічні та практичні аспекти організації, управління, фінансування та кадрового забезпечення соціальної сфери.

Предметом даної дисципліни є просторова організація економіки соціальної сфери.

Вивчення дисципліни «Соціальна економіка» надасть студентам можливість опанувати теоретико-методологічні засади розвитку соціальної сфери, формування економічного потенціалу соціальної сфери, практичних навичок та вмінь самостійно аналізувати економічний розвиток галузей соціальної сфери та формувати комплексний та просторовий підхід з позицій можливості вирішення соціально-економічних проблем соціальної сфери.

«Соціальна економіка» є навчальною дисципліною циклу природничо-наукової та загальноекономічної підготовки фахівців галузі знань

0305 «Економіка та підприємництво» напрямів підготовки «Управління персоналом і економіка праці « та «Фінанси і кредит».

В навчальному посібнику зроблена спроба розкриття сутності соціальних та економічних засад якісного функціонування соціальної сфери, зокрема економічних процесів, протікання яких суттєво впливають на її адекватність сьогоденню. Значне місце в посібнику приділяється питанням економіки освіти, медичного забезпечення, житлово-комунального господарства та соціального захисту населення.